

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Јул 2022.

Београд, август 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора.....	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Резултати јулске анкете агенције Ипсос и августовске анкете агенције Блумберг по питању очекиване инфлације представника финансијског сектора за годину дана унапред износе **6,0%**. На тај начин инфлациона очекивања представника финансијског сектора наставила су стабилно кретање и трећи месец заредом су се нашла на нивоу од око 6,0%.

Очекивана инфлација представника привреде за годину дана унапред остала је непромењена у односу на јун и износи 7,0%, што је ниже од резултата из фебруарске анкете (7,5%), у којој су очекивања била највиша у последњих неколико година.

Уобичајено виша од очекивања осталих сектора, краткорочна инфлациона очекивања становништва остала су непромењена у односу на претходну анкету и износе **20,0%**, што одговара стопи раста неких основних животних намирница, на које становништво више обраћа пажњу при формирању очекивања (месо 25,6%, млеко, сир и јаја 21,7%, хлеб и житарице 20,5%, уља и масти 20,4%, поврће 18,8%). Средњорочна очекивања становништва такође нису мењана у односу на претходну анкету и износе **10,0%** и за две и за три године унапред. Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Поред становништва, и представници финансијског сектора су задржали своја средњорочна очекивања у односу на јун, па је очекивана инфлација за две године унапред износила **4,0%**, а за три године унапред **3,5%**. С друге стране, инфлациона очекивања привредника за три године унапред порасла су са јунских **4,0%** на **5,0%** у јулској анкети и сада су идентична очекивањима за две године унапред.

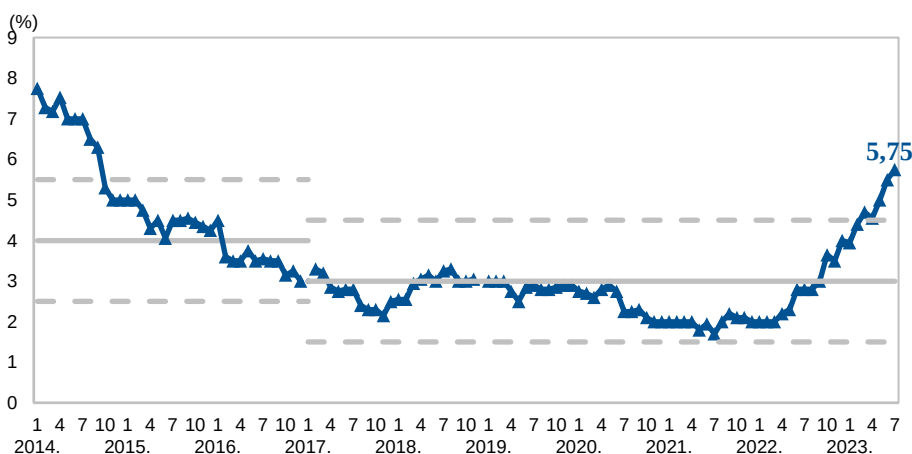
Усидреност инфлационих очекивања финансијског сектора у средњем року између осталог је и резултат стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима јулске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора бележе благи раст и уместо 5,9%, колико су износила у јуну, сада се налазе на нивоу од 6,0%. Ако се посматра неколико анкета уназад – Ипсосова из марта и Блумбергова из маја – краткорочна инфлациона очекивања крећу се у распону између 5,0% и 6,0%.

Јулска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ такође се налази унутар поменутог распона и износи 5,75% (Графикон 1).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

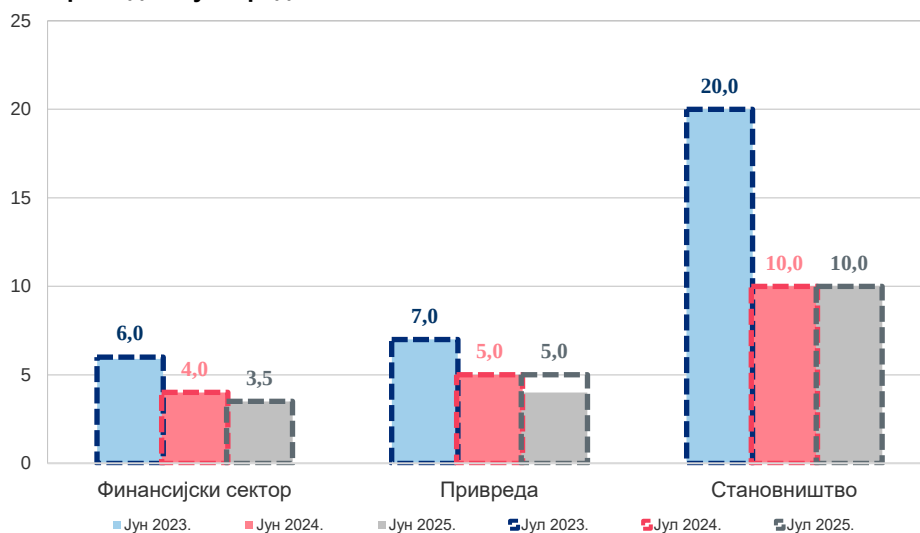
Очекиване вредности инфлације у средњем року код финансијског сектора у јулу су се налазиле на истом нивоу као и у јуну – 4,0% за две и 3,5% за три године унапред. На основу ових резултата може се закључити да су **средњорочна очекивања финансијског сектора наставила да се крећу у распону који се налази у границама циља Народне банке Србије.**

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања представника привреде у јулу се нису мењала у односу на вредност из јуна, када су износила 7,0%. Када су у питању средњорочна очекивања, привредници очекују инфлацију од 5,0% и за две и за три године унапред (Графикон 2).

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

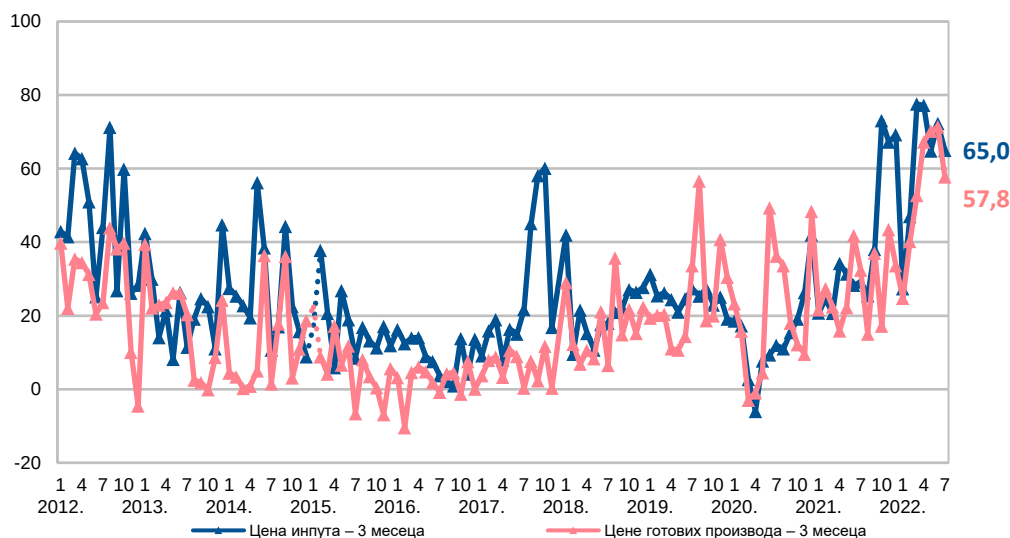

Извор: Ипсос.

Привредници очекују извесно попуштање ценовних притисака са стране улазних трошкова, пре свега у кратком року, за три месеца унапред, где је проценат оних који очекују раст цена инпута смањен са око 75% у јуну на око 67% у јулу, али и за период од годину дана, где око 68% испитаника очекује раст цена (око 72% у јуну). Ови резултати слични су резултатима из мајске анкете. Када је реч о очекиваном кретању цена сопствених готових производа/услуга, примећене су различите тенденције. У кратком року удео привредника који очекује раст цена готових производа/услуга износи око 60% (74% у јунској анкети), што представља најмањи резултат од априла (Графикон 3.), док је за период од наредних 12 месеци, након пада у јуну, забележен раст удела оних који очекују раст цена – са 53% на ниво од око 79%.

Растућа неизвесност услед сукоба у Украјини и још увек присутних поремећаја у светским ланцима снабдевања допринела је наставку сличних кретања када је у питању перцепција пословања привредника, те је 60% испитаника у јулу сматрало да су се пословни услови у протекла три месеца погоршали. Ова бројка одговара просеку који је забележен у периоду април–јун.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

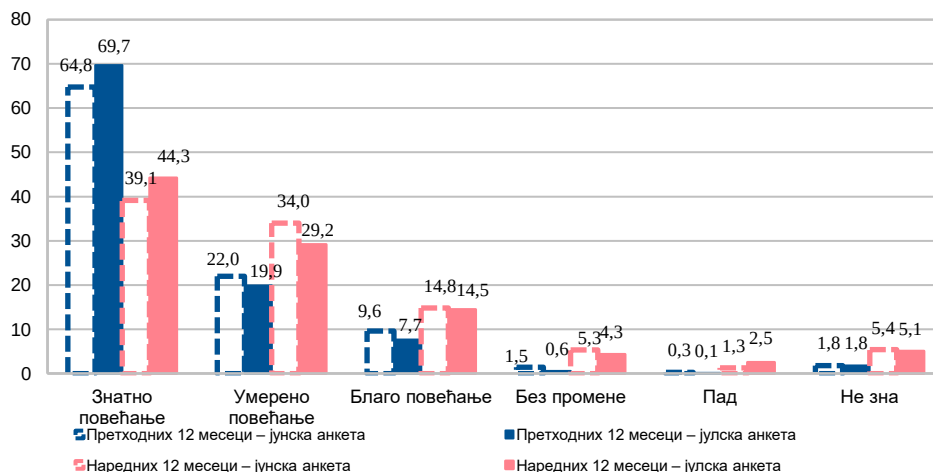
Удео привредника с неповољним очекивањима по питању кретања пословних услова стабилизовао се на око 30%. У случају кретања сопствене производње/промета, учешће привредника који очекују раст за период од три месеца износи око 35%, чиме наставља да се креће у интервалу од 30% до 40%, у којем се креће од фебруара. За период од 12 месеци удео оних који очекују раст производње/промета повећао се са око 61% на готово 70%.

Инфлациона очекивања становништва

Инфлациона очекивања становништва задржала су се на нивоу од 20,0% за годину дана унапред и 10,0% за две односно три године унапред.

Када је у питању дистрибуција одговора становништва (Графикон 4), проценат испитаника који очекују умерено или благо повећање цена у наредној години дана у јулу се вратио на ниво из маја и износи 43,7% (јун 48,8%), а учешће оних који очекују знатно повећање цена повећано је са нивоа од 39% у јуну на 44% у јулу.

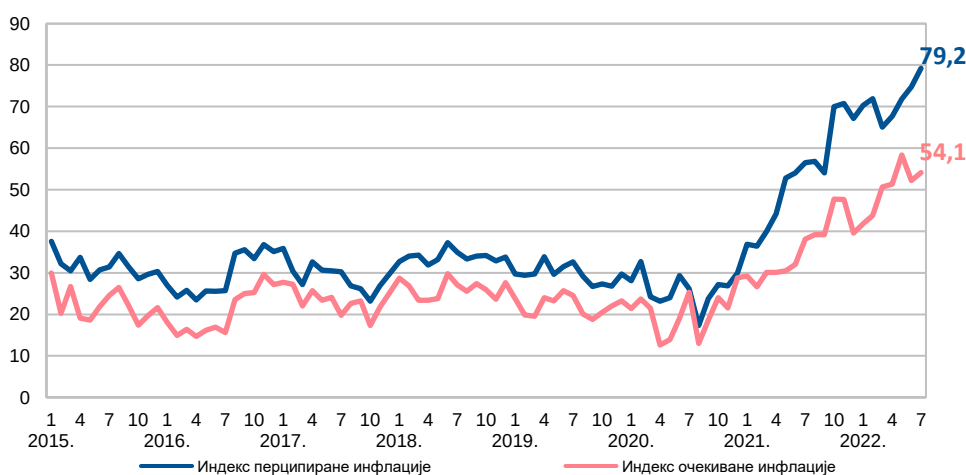
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације (Графикон 5) указује на то да становништво и даље очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује наставак раста у наредних 12 месеци, што указује на то да и сектор становништва очекује ублажавање инфлаторних притисака у наредном периоду.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/loi/izvestaji/loi_02_2016.pdf).